EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 21.3.2024
COM(2024) 127 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

Euroopa Liidu ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu rakendamise ja kohaldamise kohta

1. jaanuar – 31. detsember 2023

Sisukord

1. Sissejuhatus 2

2. Institutsiooniline raamistik 2

3. Õiguskaitsevahendid, vaidluste lahendamine ja kaebused 4

3.1. Õiguskaitsevahendid 4

3.2. Vaidluste lahendamine 5

3.3. Kaebused 5

4. Rakendamine konkreetsetes sektorites 5

4.1. Kaubavahetus 5

4.2. Teenused ja investeeringud, digikaubandus, intellektuaalomand, riigihanked ning väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad 10

4.3. Energeetika 13

4.4. Transport 14

4.5. Kalandus 15

4.6. Sotsiaalkindlustuse koordineerimine 16

4.7. Õiguskaitse- ja õigusalane koostöö kriminaalasjades 16

4.8. Ühendkuningriigi ühinemine teatavate ELi programmidega 17

5. Ühendkuningriigi õiguse areng 17

5.1. Valdkonnaülesed küsimused 18

5.2. Avatud ja ausa konkurentsi võrdsed tingimused ning kestlik areng 19

6. Kokkuvõte 21

1. lisa. Kaubandus- ja koostöölepingu alusel loodud ühisorganite ja muude struktuuride koosolekud 2023. aastal 22

2. lisa. Partnerlusnõukogus 24. märtsil 2023 kokku lepitud rakendamismeetmete ülevaade 23

3. lisa. Kaubandus- ja koostöölepinguga loodud partnerlusnõukogu või komiteede vastuvõetud otsused ja soovitused 24

1. Sissejuhatus

Euroopa Liidu (EL) ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi (Ühendkuningriik) suhteid iseloomustas 2023. aastal Windsori raamistiku[1] vastuvõtmine, mis sillutas teed konstruktiivsele koostööle poolte vahel, kes kohustusid ühiselt ka kasutama täielikult ära kaubandus- ja koostöölepingu (TCA)[2] pakutavaid võimalusi.

Alates 1. jaanuarist 2021 kohaldatud kaubandus- ja koostööleping hõlmab mitmesuguseid valdkondi, mille hulka kuuluvad kaubandus, transport, kalandus, energeetika, sotsiaalkindlustuse koordineerimine ning õiguskaitse- ja õigusalane koostöö kriminaalasjades. Lepinguga tagatakse võrdsed tingimused ausa konkurentsi jaoks ja kestlik areng, samuti põhiõiguste austamine.

Käesolev aruanne on kolmas kaubandus- ja koostöölepingu rakendamist käsitlev komisjoni aruanne, nagu on ette nähtud nõukogu 29. aprilli 2021. aasta otsuse (EL) 2021/689[3] artikli 2 lõikega 4. Selles antakse ülevaade peamistest suundumustest kaubandus- ja koostöölepinguga loodud juhtimisstruktuuride toimimises (punkt 2) ning seoses õiguskaitsevahendite, vaidluste lahendamise ja kaebustega (punkt 3). Aruandes võetakse kokku ka kaubandus- ja koostöölepingu kohaldamisalasse kuuluvates valdkondades tehtud edusammud (punkt 4) ning kirjeldatakse kaubandus- ja koostöölepingu rakendamise seisukohast olulisi seadusandlikke suundumusi Ühendkuningriigis (punkt 5).

2. Institutsiooniline raamistik

Kogu 2023. aasta vältel jälgisid ja hõlbustasid kaubandus- ja koostöölepingu alusel loodud ühisorganid ja muud struktuurid lepingu rakendamist. Kõigis kaubandus- ja koostöölepinguga hõlmatud poliitikavaldkondades toimus kokku 30 koosolekut. See on rohkem kui kõigi teiste kolmandate riikidega, kellega ELil on võrreldavad kaubandus- ja koostöösuhted. Selliste koosolekute loetelu on esitatud 1. lisas. Komisjon avaldab ühisorganite koosolekute päevakorrad ja protokollid veebis[4].

Kaubandus- ja koostöölepingu artikli 7 alusel loodud **partnerlusnõukogu**, mis on peamine poliitilisel tasandil lepingu rakendamise järelevalvega tegelev organ, kohtus 24. märtsil 2023. EL, keda esindas asepresident Maroš Šefčovič, ja Ühendkuningriik, keda esindas välisminister James Cleverly, taaskinnitasid oma soovi kasutada ära kõiki kaubandus- ja koostöölepingu pakutavaid võimalusi. Nad kinnitasid oma pühendumust edendada

[1] Euroopa Komisjoni ja Ühendkuningriigi valitsuse Windsori poliitiline deklaratsioon: https://commission.europa.eu/system/files/2023-02/political%20declaration.pdf

[2] Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vaheline kaubandus- ja koostööleping https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A22021A0430%2801%29

[3] Nõukogu 29. aprilli 2021. aasta otsus (EL) 2021/689 ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu ja Euroopa Liidu ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise salastatud teabe vahetamise ja kaitse julgeolekukorda käsitleva lepingu liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 149, lk 2), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021D0689&from=ET.

[4] ELi ja Ühendkuningriigi partnerlusnõukogu ning kaubandus- ja koostöölepingu erikomiteede koosolekud: https://ec.europa.eu/info/strategy/relations-non-eu-countries/relations-united-kingdom/eu-uk-trade-and-cooperation-agreement/meetings-eu-uk-partnership-council-and-specialised-committees-under-trade-and-cooperation-agreement_en.

elektrienergiaga kauplemise kokkuleppeid ning toetada Ühendkuningriigi ühinemist liidu programmidega. Samuti lepiti kokku, et jätkatakse tööd finantsteenuseid käsitleva vastastikuse mõistmise memorandumi osas, intellektuaalomandialast koostööd, kaubandus- ja koostöölepingu artikli 9 kohaste töörühmade loomist ning alustatakse küberküsimusi ja terrorismivastast võitlust käsitlevaid dialooge. Käesoleva aruande 2. lisas on esitatud kokkulepitud meetmete täielik loetelu ja 2023. aastal nende rakendamisel tehtud edusammude kokkuvõte.

Kaubandus- ja koostöölepingu artikli 8 alusel loodud 19 **komiteed**, kes teostavad lepingu rakendamise järelevalvet konkreetsetes valdkondades, kohtusid kogu aasta vältel, et arutada nende vastutusalasse kuuluvaid mitmesuguseid küsimusi. Need kohtumised andsid võimaluse vaadata läbi kaubandus- ja koostöölepingu raames võetud kohustuste täitmisel tehtud edusammud ning pidada tehnilisi arutelusid mitmesugustes nende rakendamisega seotud küsimustes, sealhulgas eelseisvate regulatiivsete muudatuste üle. Vastu võeti mitu otsust ja soovitust, mille kokkuvõte on esitatud 3. lisas.

Kaubandus- ja koostöölepingu artikli 11 kohaselt loodud **parlamentaarne partnerlusassamblee** kohtus 2023. aastal kaks korda. Brüsselis 3 ja 4. juulil toimunud kohtumisel arutasid parlamendiliikmed muu hulgas ELi ja Ühendkuningriigi koostööd kaubandus- ja tööstuspoliitika valdkonnas[5]. Väljaspool kaubandus- ja koostöölepingu kohaldamisala võttis parlamentaarne partnerlusassamblee vastu soovituse ühiste jõupingutuste kohta toetada Ukrainat ja tõhusat koostööd sanktsioonide valdkonnas[6]. Londonis 4 ja 5. detsembril toimunud kohtumisel arutasid parlamendiliikmed kliima ja kalandusega seonduvat ning mõningaid kaubandus- ja koostöölepingu kohaldamisalast välja jäävaid küsimusi, näiteks inimeste liikuvus, mille kohta parlamentaarne partnerlusassamblee esitas partnerlusnõukogule soovituse[7].

Kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisse olid jätkuvalt kaasatud kodanikuühiskonna esindajad. Kaubandus- ja koostöölepingu artikli 13 kohaselt loodud ELi **sisenõuanderühm** kohtus mitu korda[8]. ELi sisenõuanderühm koostas tegevuskava teemadest ja soovitustest, mis kajastavad kodanikuühiskonna seisukohti kaubandus- ja koostöölepingu rakendamise ning ELi ja Ühendkuningriigi laiemate suhete kohta (EU-UK Relations Issues Tracker)[9]. Komisjon võtab seda tegevuskava arvesse suhtlemisel Ühendkuningriigiga kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisega seotud küsimustes.

---

[5] Koosolekute päevakorrad: https://www.europarl.europa.eu/delegations/et/d-uk/home

[6] Soovitus ELi ja Ühendkuningriigi ühiste jõupingutuste kohta toetada Ukrainat ja tõhusat koostööd sanktsioonide valdkonnas https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/273042/3rd%20PPA%20-%20recommendation%20on%20common%20support%20to%20Ukraine.pdf

[7] Parlamentaarse partnerlusassamblee 4.–5. detsembri 2023. aasta soovitus: Youth mobility schemes, student exchanges, school trips, and touring artists (Noorte liikuvuse kavad, üliõpilasvahetused, koolieksкursioonid ja ringreisidel käivad kunstnikud): https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/279312/Final%20Recommendation%20-%204th%20EU_UK%20PPA.pdf

[8] Koosolekute protokollid https://www.eesc.europa.eu/et/sections-other-bodies/other/eu-domestic-advisory-group-under-eu-uk-tca/events

[9] EU-UK relations Issues Tracker: https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/eu-uk_relations_issues_tracker_december_2022_january_update_0.pdf

Lisaks toimus 7. novembril 2023 Londonis kaubandus- ja koostöölepingu artikli 14 alusel loodud **kodanikuühiskonna foorum**, et pidada dialoogi kaubandus- ja koostöölepingu teise osa rakendamise üle, mis hõlmab kaubandust, transporti, kalandust ja muid valdkondi. Kohtumisel keskenduti rakendamisega seotud küsimustele, mis käsitlevad kaupade ja teenustega kauplemist, regulatiivse koostööd, võrdseid võimalusi, energeetikat ja kliimat[10]. Komisjon võtab arvesse kodanikuühiskonna foorumil kodanikuühiskonna organisatsioonide, ametiühingute, ELi ettevõtjate ja muude töötajate organisatsioonide väljendatud seisukohti. Komisjon püüab edendada nende huve Ühendkuningriigiga peetavates kaubandus- ja koostöölepingu rakendamist käsitlevates aruteludes.

3. Õiguskaitsevahendid, vaidluste lahendamine ja kaebused

Komisjon on kehtestanud mehhanismid kaubandus- ja koostöölepinguga võetud kohustuste täitmiseks, tekkida võivate vaidluste lahendamiseks ning ELi sidusrühmade kaebuste käsitlemiseks.

3.1. Õiguskaitsevahendid

2023. aastal võeti vastu kaks määrust, et EL saaks kasutada oma õigusi Ühendkuningriigiga sõlmitud lepingute tulemuslikul ja õigeaegsel rakendamisel ja täitmise tagamisel. Nendeks on: väljaastumislepingut[11] ning kaubandus- ja koostöölepingut käsitlev määrus,[12] milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu kohaldamisalasse kuuluvaid küsimusi, ning kaubandus- ja koostöölepingut käsitlev määrus,[13] milles käsitletakse Euratomi lepingu kohaldamisalasse kuuluvaid küsimusi.

Need määrused annavad komisjonile õigusliku aluse kaubandus- ja koostöölepingus ning väljaastumislepingus sätestatud ühepoolsete ja täitemeetmete võtmiseks. Eelkõige saab komisjon peatada kaubandus- ja koostöölepingu alusel kohustuste täitmise, kui Ühendkuningriik ei täida kaubandus- ja koostöölepingu[14] või väljaastumislepingu alusel loodud vahekohtu otsust. Teatavatel juhtudel saab komisjon tegutseda ELi huvide kaitsmiseks ühepoolselt, taotlemata vahekohtumenetlust, näiteks kui Ühendkuningriigi

[10] Koosoleku päevakord: https://policy.trade.ec.europa.eu/events/second-eu-uk-trade-and-cooperation-agreement-civil-society-forum-2023-11-07_en

[11] Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise leping (2019/C 384 I/01): https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A12019W%2FTXT%2802%29.

[12] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2023. aasta määrus (EL) 2023/657, millega kehtestatakse liidu õiguste kasutamise normid Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingu ning ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisel ja täitmise tagamisel: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32023R0657.

[13] Nõukogu 14. juuli 2023. aasta määrus (Euratom) 2023/1479, millega kehtestatakse ühenduse õiguste kasutamise normid ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisel: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2023.182.01.0086.01.EST&toc=OJ%3AL%3A2023%3A182%3ATOC.

[14] Kaubandus- ja koostöölepingu artikli 749 lõige 4

subsiidiumiga kaasneks oht, et see avaldaks pooltevahelisele kaubandusele või investeeringutele olulist kahjulikku mõju[15].

3.2. Vaidluste lahendamine

Kaubandus- ja koostöölepingu artikli 752 alusel koostatud vahekohtunike nimekiri võeti vastu 2022. aastal,[16] kuid töö eksperdikomisjoni liikmete nimekirjaga jätkus 2023. aastal, et hinnata võrdsete võimaluste küsimusi kooskõlas kaubandus- ja koostöölepingu artikli 409 lõikega 3. 23. märtsil 2023 esitas EL Ühendkuningriigile ametlikult nimekirja isikutest, kes on valmis ja pädevad täitma eksperdikomisjoni liikme ja esimehe ülesandeid[17]. Ühendkuningriik saatis oma ettepaneku ELile 13. juulil 2023. Nende ettepanekute põhjal koostab avatud ja ausa konkurentsi võrdsete tingimuste tagamise ning kestliku arenguga tegelev kaubanduse erikomitee vähemalt 15 isikust koosneva nimekirja. Eeldatavasti koostatakse see loetelu 2024. aasta esimesel poolel.

3.3. Kaebused

2023. aastal esitati komisjoni loodud kesksete vahendite kaudu kuus kaebust[18]. Üks neist kaebustest tunnistati sobimatuks, kuna selle oli esitanud Ühendkuningriigi üksus. Ülejäänud viis kaebust käsitlesid küsimusi, mis ei kuulu kaubandus- ja koostöölepingu kohaldamisalasse[19]. Need saadeti vastamiseks edasi komisjoni asjaomastele talitustele.

4. Rakendamine konkreetsetes sektorites

Kaubandus- ja koostöölepingu rakendamine konkreetsetes sektorites kulges hästi. Kõik 2023. aastaks või 2024. aasta alguseks ette nähtud rakendamiskohustused täideti või nende täitmine kulges kavakohaselt.

Käesolevas punktis kirjeldatakse Ühendkuningriigi peamisi saavutusi ja olulisi poliitilisi arenguid eri valdkondades. Samuti määratakse võimaluse korral kindlaks ELi ja Ühendkuningriigi vaheliste kaubavoogude maht.

4.1. Kaubavahetus

Üldiselt toimisid kaubandus- ja koostöölepingus sätestatud kaubandusega seotud kokkulepped väga hästi.

---

[15] Kaubandus- ja koostöölepingu artikli 374 lõige 3

[16] Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepinguga loodud partnerlusnõukogu 21. detsembri 2022. aasta otsus nr 3/2022, millega koostatakse nimekiri isikutest, kes on valmis ja pädevad tegutsema kaubandus- ja koostöölepinguga ettenähtud vahekohtu liikmetena: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:22022D2550

[17] https://commission.europa.eu/system/files/2023-04/Letter%20to%20Secretary%20of%20State%20Rt%20Hon%20James%20Cleverly%20MP.pdf

[18] https://ec.europa.eu/assets/sg/complaint_eu_uk_tca/complaints_et/ ja https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/et/content/single-entry-point-0

[19] Need kaebused käsitlesid koduomanike sisserände-eeskirju, teatava meditsiinilise koolituse tunnustamist, sularahakontrolli piiril, andmekaitset viisamenetlustes ja üliõpilaste liikuvust.

Vastavalt kaubandus- ja koostöölepingu artiklile 31 vahetasid EL ja Ühendkuningriik 2023. aastal impordistatistikat[20]. Statistika näitab, et soodustuste kasutamise määrad[21] on endiselt kõrged ja võrreldavad eelmise aasta omadega: 88,4 % ELi soodustuste saamise tingimustele vastavate, Ühendkuningriiki eksporditud kaupade puhul, ja 81,2 % Ühendkuningriigist imporditud soodustuste tingimustele vastavate kaupade puhul kasutati kaubandus- ja koostöölepingu kohaseid soodustusi. Need määrad on teiste partneritega sõlmitud ELi vabakaubanduslepingute kohaste soodustuste kasutamise määradega võrreldes ühed kõrgeimad[22].

Kaubandus- ja koostöölepingust tulenevad täitmisele kuuluvad kohustused täideti **mahepõllumajanduslike toodetega** kauplemise osas rahuldavalt ja õigeaegselt. EL ja Ühendkuningriik viisid lõpule teineteise õigusaktide samaväärsuse vastastikuse tunnustamise uuestihindamise vastavalt kaubandus- ja koostöölepingu 14. lisa artikli 3 lõikele 3. Uuestihindamise järel võttis komisjon kooskõlas kaubandus- ja koostöölepingu sõlmimist käsitleva nõukogu otsuse[23] artikli 5 lõike 1 punktiga a 6. detsembril 2023 vastu otsuse,[24] millega kinnitatakse samaväärsuse tunnustamine. Ühendkuningriik kinnitas ELi samaväärsuse tunnustamise samal päeval vastu võetud ministri otsusega. Ühendkuningriigi veebipõhine register[25] peegeldab ELi jätkuvat tunnustamist. Uuestihindamise tulemusena võib kaubandus- ja koostöölepinguga hõlmatud mahepõllumajanduslike toodetega kauplemine pärast 2023. aastat katkematult jätkuda.

Tehniliste kaubandustõketega tegelev kaubanduse erikomitee viis 2023. aasta oktoobris toimunud koosolekul kooskõlas lisa 15 artikliga 7 lõpule **veinikaubanduse** hõlbustamiseks võetavate edasiste meetmete läbivaatamise, mis tuli teha kolme aasta jooksul pärast kaubandus- ja koostöölepingu jõustumist.

Selleks et hõlbustada ELi ja Ühendkuningriigi koostööd **käibemaksu ning maksude ja tollimaksudega seotud nõuete** valdkonnas, võttis vastutav komisjon vastu otsused,[26] mis on vajalikud käibemaksu valdkonnas halduskoostöö tegemist ja maksupettuste tõkestamist ning maksude ja tollimaksudega seotud nõuete sissenõudmisel antavat vastastikust abi käsitleva protokolli (käibemaksuprotokoll) täielikuks rakendamiseks, millele on osutatud kaubandus- ja koostöölepingu artiklis 120. Selle tulemusena saab käibemaksuprotokolli täielikult

[20] 2022. aasta andmed.
[21] Soodustuste kasutamise määr näitab kaubandussoodustustega hõlmatud impordi või ekspordi osakaalu partnerriikide kaupa nende impordi või ekspordi koguväärtuses, mis vastab soodustuste saamise tingimustele.
[22] Üksikasjalikuma teabe saamiseks vt komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele ELi kaubanduspoliitika rakendamise ja täitmise kohta: https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/implementing-and-enforcing-eu-trade-agreements_en
[23] Nõukogu 29. aprilli 2021. aasta otsus (EL) 2021/689 ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu ja Euroopa Liidu ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise salastatud teabe vahetamise ja kaitse julgeolekukorda käsitleva lepingu liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 149, lk 2), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021D0689&from=ET.
[24] Komisjoni 6. detsembri 2023. aasta otsus (EL) 2023/2719, ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu 14. lisas sätestatud mahepõllumajanduslike toodete samaväärsuse tunnustamise kinnitamise kohta: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2023/2719.
[25] https://www.gov.uk/government/publications/organic-registers-lists-of-third-countries-or-territories-control-bodies-and-control-authorities
[26] Üksikasjalikum teave vt 3. lisa.

rakendada niipea, kui kasutusele on võetud vajalikud elektroonilised süsteemid. See peaks toimuma 2024. aasta jooksul. See võimaldab liikmesriikidel paremini täita ELi käibemaksunorme ning nõuda sisse makse ja tollimakse ELis kliente omavatelt Ühendkuningriigi ettevõtjatelt.

Päritolureeglitega seoses võttis partnerlusnõukogu 21. detsembril 2023 vastu otsuse,[27] millega pikendatakse akude ja elektrisõidukite suhtes kehtivaid tootepõhiseid päritolureegleid kolme aasta võrra kuni 31. detsembrini 2026. Partnerlusnõukogu rõhutas, et tegemist on ühekordse meetmega. Selleks et vältida tariifide kehtestamist pärast seda kuupäeva, peavad sidusrühmad kasutama neid kolme täiendavat aastat tarneahelate kohandamiseks, et teise poole territooriumile eksporditavad sõidukid oleksid varustatud akudega, mis vastavad kaubandus- ja koostöölepingus sätestatud päritolureeglitele. Selle päritolureeglite ühekordse pikendamise tagamiseks on partnerlusnõukogu piiranud ka oma tulevasi volitusi neid tootepõhiseid eeskirju uuesti muuta[28].

Ühendkuningriik teatas 5. aprillil 2023 uuest lähenemisviisist, mida kohaldatakse **EList pärit kaupade turvakontrolli**, sealhulgas **sanitaar- ja fütosanitaarnõuete** suhtes, mis kavatsetakse alates 2023. aasta oktoobrist järk-järgult kasutusele võtta[29]. Kuid 29. augustil piirikontrollimudeli (Border Target Operating Model)[30] avalikustamisel otsustas Ühendkuningriik kehtestada 2024. aasta jooksul järk-järgult täieliku piirikontrolli EList pärit impordi suhtes.

Lõpliku piirikontrollimudeli hilinenud avalikustamine ja selle paljude sätete üldisus ning viivitused elektroonilise sertifitseerimise kasutuselevõtmisel Ühendkuningriigis tekitasid ELis märkimisväärset muret ELi ekspordi suhtes kohaldatavate täpsete nõuete ja menetluste osas. Lisaks võivad täiendavad haldusnõuded, kulud[31] ja võimalikud pikad viivitused piiril pärssida põllumajanduslike toiduainete eksporti Ühendkuningriiki.

Kuigi toimiva impordikorra väljatöötamise ja rakendamise eest vastutab Ühendkuningriik, palus komisjon Ühendkuningriigi ametiasutustelt kaubandus- ja koostöölepinguga loodud kanalite kaudu, nagu sanitaar- ja fütosanitaarmeetmetega tegelev erikomitee ning tollikoostöö ja päritolureeglite kaubanduse erikomitee, vajalikke selgitusi, et toetada ELi sidusrühmi uuteks impordinõueteks ettevalmistumisel. Komisjon kasutas ELi sidusrühmadega suhtlemiseks selliseid struktuure nagu sisenõuanderühm ja turulepääsu nõuandekomitee.

[27] Partnerlusnõukogu otsus nr 1/2023 üleminekuperioodil akude ja elektrisõidukite suhtes kohaldatavate tootepõhiste reeglite kohta: https://commission.europa.eu/publications/decision-no-12023-partnership-council-regards-transitional-product-specific-rules-electric_en.

[28] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/ip_23_6707

[29] Piirikontrollimudel: Tagasiside: https://www.gov.uk/government/publications/the-border-target-operating-model-draft-for-feedback.

[30] Piirikontrollimudel: https://www.gov.uk/government/publications/the-border-target-operating-model-august-2023.

[31] Ühendkuningriigi valitsuse hinnangul läheksid EList imporditud loomsete ja taimsete saaduste uus piirikontroll ettevõtjatele aastas maksma ligikaudu 330 miljonit naelsterlingit täiendavate halduskuludena: https://www.ft.com/content/015e1f25-0725-49f1-9a7d-bf9ec0dc4678.

Ettevõtlus- ja kaubandusministeerium teatas 1. augustil 2023 CE-märgise kasutamise tähtajatust laiendamisest 18 tootekategooria puhul, mis kuuluvad tema pädevusse[32]. See tähendab, et nende tootekategooriate ELi tootjad ei pea Suurbritannias kaupade turule laskmiseks kinnitama neile Ühendkuningriigi vastavusmärgist (UKCA), vaid võivad jätkata CE-märgise kasutamist kinnitamaks, et tooted vastavad ohutus-, tervise- ja keskkonnakaitsenõuetele. Samuti ei ole Ühendkuningriigis vaja läbi viia kolmanda isiku tehtavat vastavushindamist. Veel ei ole selge, kas Ühendkuningriigi muud valitsusasutused lubavad jätkata CE-märgise kasutamist muude tootekategooriate puhul.

ELi ja Ühendkuningriigi vahelised **kaubavood** muutusid 2023. aastal järgmiselt[33].

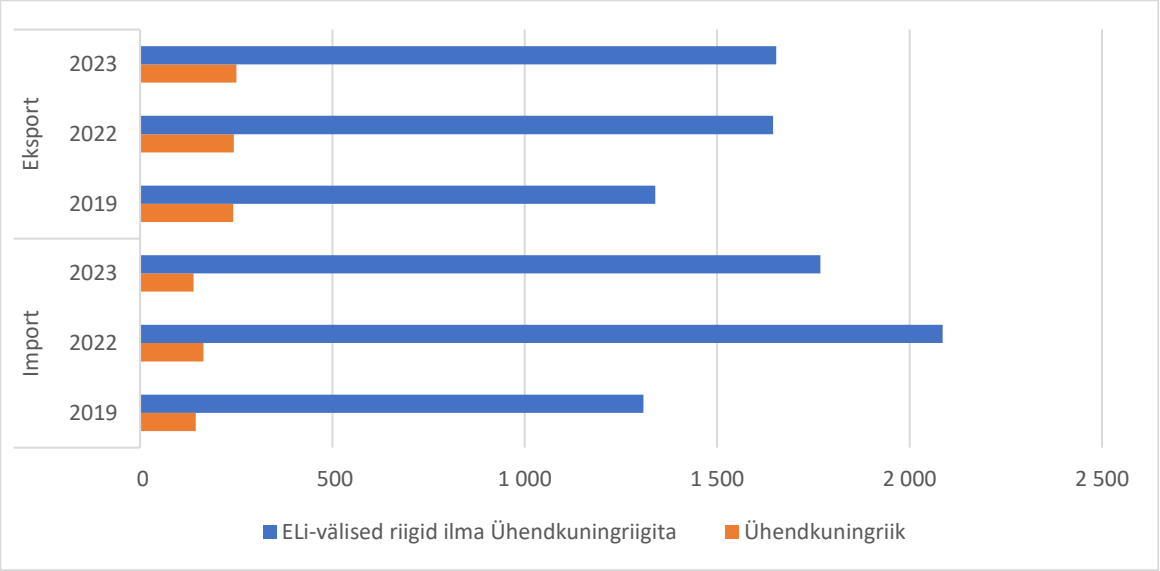
2023. aasta esimeses kolmes kvartalis eksportis EL Ühendkuningriiki kaupu 251 miljardi euro väärtuses, mis on 2,8 % rohkem võrreldes sama ajavahemikuga 2022. aastal ja 3,5 % rohkem võrreldes sama ajavahemikuga 2019. aastal[34]. Ühendkuningriigist pärit ELi impordi väärtus oli 2023. aasta esimeses kolmes kvartalis 139 miljardit eurot, mis on 15,7 % vähem võrreldes sama perioodiga 2022. aastal ja 4,2 % vähem võrreldes sama perioodiga 2019. aastal. 2023. aastal oli ELil Ühendkuningriigiga märkimisväärne kaubandusbilansi ülejääk, mis ulatus 112 miljardi euroni.

Kui võrrelda ELi kaubavahetust Ühendkuningriigiga ja ELi kaubavahetust ülejäänud maailmaga 2023. aasta esimeses kolmes kvartalis, selgub, et ELi eksport muudesse kolmandatesse riikidesse suurenes 2022. aasta sama perioodiga võrreldes 0,5 % ja 2019. aasta sama perioodiga võrreldes 23,5 %. ELi import muudest kolmandatest riikidest vähenes 2022. aasta sama perioodiga võrreldes 15,2 % ja suurenes 2019. aastaga võrreldes 35,1 %.

[32] https://www.gov.uk/government/news/uk-government-announces-extension-of-ce-mark-recognition-for-businesses?utm_medium=email&utm_campaign=govuk-notifications-topic&utm_source=16bd8618-3575-44cc-b015-b8fa30cc34c5&utm_content=immediately.

[33] Kõik arvud põhinevad Eurostati andmetel.

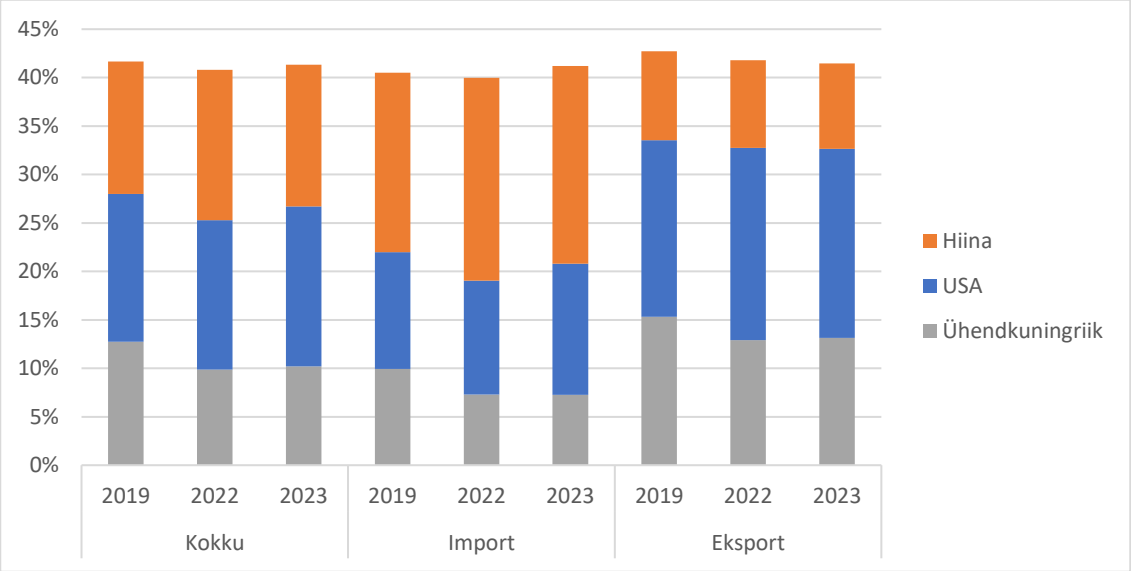
[34] 2019. aastal põhinesid Ühendkuningriigiga kaubavahetust käsitlevad andmed ELi liikmesriikide vahelise kaubanduse puhul kohaldatavatel statistilistel kontseptsioonidel. Alates 2021. aasta jaanuarist on andmed ELi kaubavahetuse kohta Ühendkuningriigiga koondatud ilma Põhja-Iirimaata, kasutades samu statistilisi kontseptsioone nagu kaubavahetuse puhul ELi-välise partnerriigiga, ning ELi ja Põhja-Iirimaa vahelist kaubandust käsitlevates andmetes kasutatakse samu statistilisi kontseptsioone nagu liikmesriikidevahelise kaubavahetuse puhul. Eurostat avaldab Ühendkuningriigiga toimuva kaubavahetuse andmed ELi ja kolmandate riikide vahelist kaubavahetust käsitlevates andmekogumites (edaspidi „ELi-välised andmed“).

Joonis 1. ELi kaubavahetus Ühendkuningriigiga võrreldes ELi kaubavahetusega ülejäänud maailmaga, 2019., 2022. ja 2023. aasta esimesed kolm kvartalit, miljardit eurot. Allikas: Eurostat

2023. aasta esimeses kolmes kvartalis moodustas kaubavahetuse kogumaht Ühendkuningriigiga 10,2 % ELi kaubavahetusest tema rahvusvaheliste partneritega. See tähendab 9,9 % kasvu võrreldes 2022. aastaga ja 12,7 % langust võrreldes 2019. aastaga.

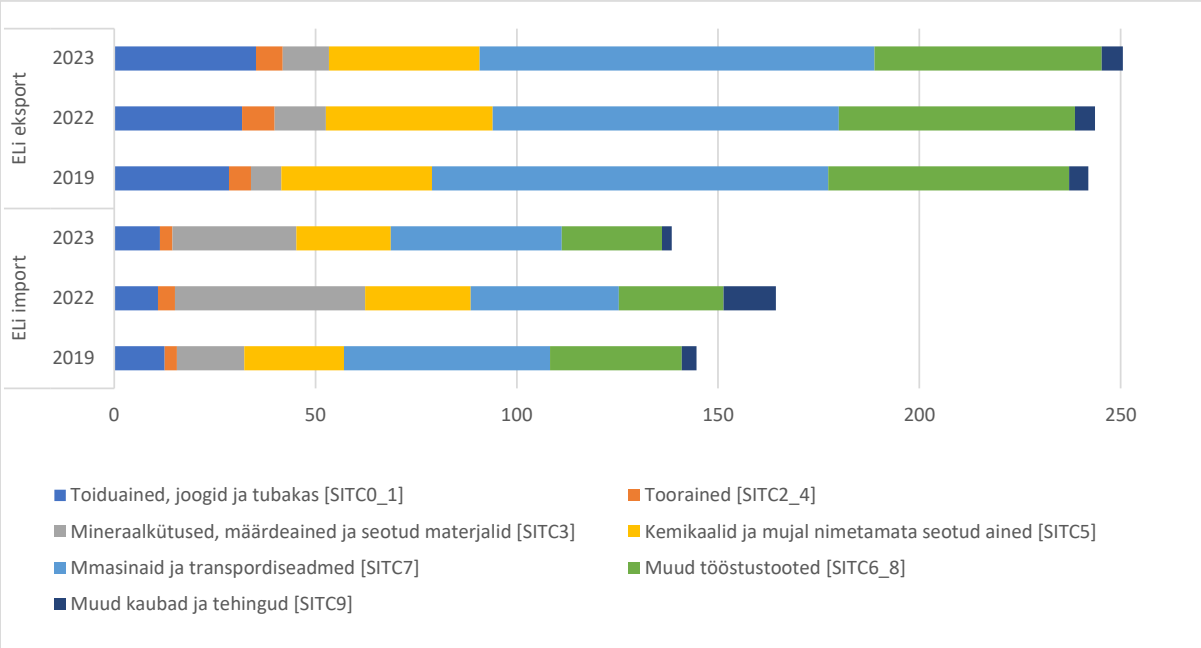
Ühendkuningriigi osakaal ELi ekspordist moodustas 13,2 % (2022. aastal 12,9 % ja 2019. aastal 15,3 %), olles teisel kohal pärast Ameerika Ühendriike (19,5 %). Ühendkuningriigi osakaal ELi impordist moodustas 7,3 % (2022. aastal 7,3 % ja 2019. aastal 10 %), olles kolmandal kohal pärast Hiinat (20,4 %) ja Ameerika Ühendriike (13,5 %).

Joonis 2. ELi kaubavahetus oma kolme peamise rahvusvahelise partneriga, 2019., 2022. ja 2023. aasta esimesed kolm kvartalit (%). Allikas: Eurostat

Sektorid, kus ELi eksport Ühendkuningriiki suurenes 2023. aastal võrreldes 2022. aastaga kõige rohkem, olid masinad ja transpordiseadmed (+14 %) ning toiduained, joogid ja tubakas (+11 %). ELi import Ühendkuningriigist suurenes 2023. aastal ainult masinate ja

transpordivahendite (+15 %) ning toiduainete, jookide ja tubaka (+4 %) osas, samal ajal kui kõigi muude tootekategooriate puhul see vähenes.

Joonis 3. ELi kaubavahetus Ühendkuningriigiga standardse väliskaubanduse klassifikaatori alusel, 2019., 2022. ja 2023. aasta esimesed kolm kvartalit, miljardit eurot. Allikas: Eurostat

4.2. Teenused ja investeeringud, digikaubandus, intellektuaalomand, riigihanked ning väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad

Teenuste ja investeeringute, digikaubanduse, intellektuaalomandi, riigihangete ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate valdkonnas ei olnud olulisi rakendamisraskusi.

Teenuste, investeeringute ja digikaubandusega tegelev kaubanduse erikomitee viis kooskõlas artikli 201 lõikega 2 oma 2023. aasta oktoobris toimunud koosolekul lõpule **piiriüleseid andmevooge** käsitlevate sätete rakendamise läbivaatamise, mis tuli teha kolme aasta jooksul pärast kaubandus- ja koostöölepingu jõustumist.

Kutsekvalifikatsioonide tunnustamisega seoses hindas komisjon 2022. aasta oktoobris Euroopa arhitektide nõukogu ja Ühendkuningriigi arhitektide registreerimise ameti poolt kaubandus- ja koostöölepingu artikli 158 lõike 3 kohaselt esitatud ühist soovitust ning vastastikuse tunnustamise lepingu eelnõu.

Komisjoni arvates ei olnud ettepanek tasakaalus ning oli ELi arhitektidele kahjulik, kuna sellega antaks Ühendkuningriigis kvalifikatsiooni saanud arhitektidele samasugune tunnustus, nagu neil oli siis, kui Ühendkuningriik oli liikmesriik, samas kui ELi liikmesriigis kvalifikatsiooni saanud arhitektidel oleks kohustus sooritada Ühendkuningriigis kutseeksamid. Selline ebavõrdsus ei ole põhjendatud ühegi kaubandus- ja koostöölepingus sätestatud kompensatsioonimeetmete võimaliku põhjenduse alusel. Kutseorganisatsioonid esitasid ühise soovituse muudetud versiooni ja vastastikuse tunnustamise lepingu eelnõu, milles seda ebavõrdsust ei käsitleta. Komisjon leiab, et need dokumendid ei ole piisav alus läbirääkimiste alustamiseks.

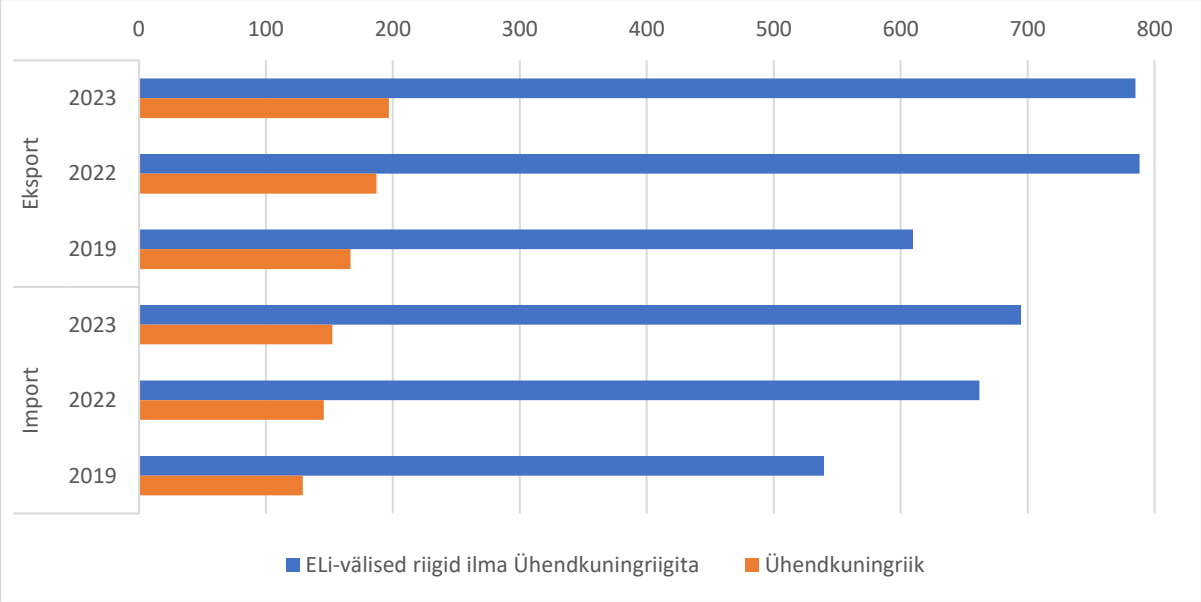
Jätkusid arutelud Ühendkuningriigiga üleilmse ärialase liikuvuse normide ja ELi ettevõtjate ees seisvate raskuste üle, eelkõige seoses koormavate **töölevõtmise nõuetega**, mida ELi teenuseosutajad peavad täitma, et osutada Ühendkuningriigis teenust[35]. Komisjon jätkab lahenduse otsimist.

Intellektuaalomandi valdkonnas alustasid Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Amet ja Ühendkuningriigi Intellektuaalomandi Amet vastavalt kaubandus- ja koostöölepingu artiklis 273 sätestatule vastastikuse mõistmise memorandumi kaudu arutelusid koostöö parandamise üle.

ELi ja Ühendkuningriigi vahelised **kaubavood** muutusid 2023. aastal järgmiselt[36].

2023. aasta esimeses kolmes kvartalis eksportis EL Ühendkuningriiki teenuseid 197 miljardi euro väärtuses, mis on 5,2 % rohkem võrreldes sama ajavahemikuga 2022. aastal ja 18,2 % rohkem võrreldes sama ajavahemikuga 2019. aastal. Ühendkuningriigist pärit ELi impordi väärtus oli 152 miljardit eurot ehk 4,6 % suurem kui samal ajavahemikul 2022. aastal ja 17,9 % suurem kui 2019. aastal. 2023. aastal oli ELil Ühendkuningriigiga kaubandusbilansi ülejääk, mis ulatus 45 miljardi euroni.

Kui võrrelda ELi kaubavahetust Ühendkuningriigiga ja ELi kaubavahetust ülejäänud maailmaga 2023. aasta esimeses kolmes kvartalis, siis ELi eksport muudesse kolmandatesse riikidesse vähenes veidi (0,4 %) 2022. aasta sama perioodiga võrreldes ja suurenes 2019. aasta sama perioodiga võrreldes 28,7 %. ELi import muudest kolmandatest riikidest suurenes 2022. aasta sama perioodiga võrreldes 4,9 % ja 2019. aastaga võrreldes 28,8 %.

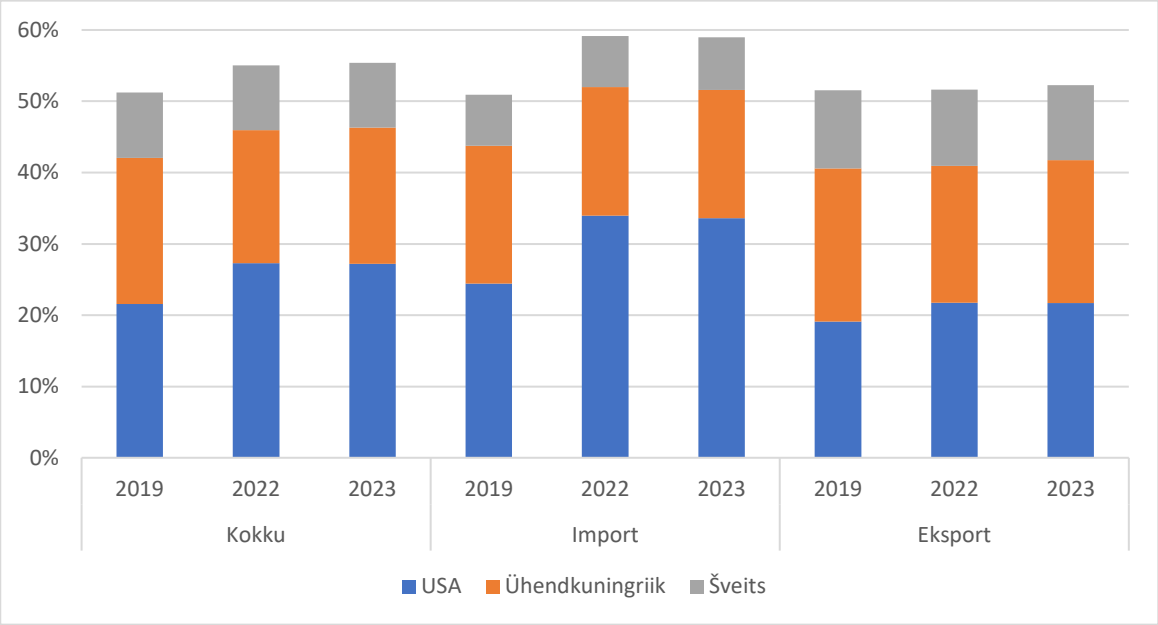

Joonis 4. ELi teenuskaubandus Ühendkuningriigiga võrreldes ELi kaubavahetusega ülejäänud maailmaga, 2019., 2022. ja 2023. aasta esimesed kolm kvartalit, miljardit eurot. Allikas: Eurostat

[35] Üksikasjalikum teave vt kaubandus- ja koostöölepingu rakendamist käsitleva komisjoni teise aruande punkt 3.2: https://commission.europa.eu/system/files/2023-03/COM_2023_118_en.PDF.
[36] Kõik arvud põhinevad Eurostati andmetel.

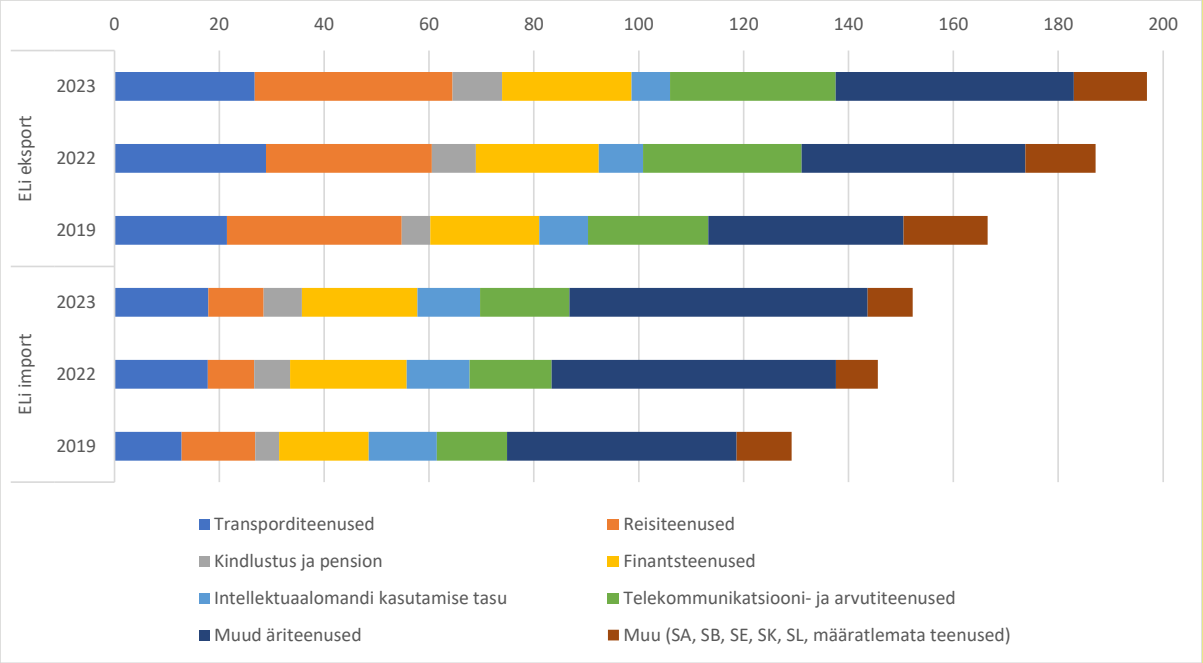
2023. aasta esimeses kolmes kvartalis moodustas teenuskaubanduse kogumaht Ühendkuningriigiga 19,1 % ELi kaubavahetusest tema rahvusvaheliste partneritega, mis tähendab 18,7 % kasvu võrreldes 2022. aastaga ja 20,5 % langust võrreldes 2019. aastaga.

2023. aastal moodustas Ühendkuningriigi osakaal ELi ekspordist 20,1 % (2022. aastal 19,2 % ja 2019. aastal 21,5 %), olles teisel kohal pärast Ameerika Ühendriike (21,7 %). Ühendkuningriigi osakaal ELi impordist moodustas 18,0 % (2022. aastal 18,0 % ja 2019. aastal 19,3 %), olles teisel kohal pärast Ameerika Ühendriike (33,6 %).

Joonis 5. ELi teenuskaubandus oma kolme peamise rahvusvahelise partneriga, 2019., 2022. ja 2023. aasta esimesed kolm kvartalit (%). Allikas: Eurostat

Sektorid, kus ELi eksport Ühendkuningriiki suurenes 2023. aastal võrreldes 2022. aastaga kõige rohkem, olid reisi- (+19,2 %) ning kindlustus- ja pensioniteenused (+12,4 %). Kõige rohkem kasvas ELi import Ühendkuningriigist reisiteenuste (+19,3 %) ning telekommunikatsiooni- ja arvutiteenuste (+8,8 %) osas

Joonis 6. ELi teenuskaubandus Ühendkuningriigiga 2023. aasta esimeses kolmes kvartalis võrreldes sama ajavahemikuga 2022. ja 2019. aastal teenuseliikide kaupa,[37] miljardit eurot. Allikas: Eurostat

4.3. Energeetika

Praegust geopoliitilist olukorda silmas pidades on eriti oluline tugevdada ELi ja Ühendkuningriigi vahel energeetikalast koostööd. Partnerlusnõukogu teisel koosolekul rõhutati selles valdkonnas tehtava koostöö tähtsust. Kaubandus- ja koostöölepingu energeetikat käsitlevate sätete täielik rakendamine on aga temaatika mitmetahulisuse tõttu endiselt keeruline.

Kaubandus- ja koostöölepingu artiklis 312 ja 29. lisas sätestatud **uue elektrienergiaga kauplemise kokkuleppe** rakendamisel saavutati vaid osalist edu. Energeetika erikomitee 7. veebruari 2023. aasta soovituse kohaselt esitasid ELi ja Ühendkuningriigi ülekandevõrguettevõtjad lisateavet. See teave ei sisaldanud selgeid edasisi kavatsusi uue kokkuleppe vastuvõtmise kohta, kuna endiselt oli kahtlusi, kui tugevad ja tulevikukindlad võimalikud lahendused oleksid. Energeetika erikomitee uurib jätkuvalt võimalusi ja viise, kuidas neid probleeme lahendada.

Seoses jõupingutustega leida Venemaa kütuste asemele muid allikaid oli kaubandus- ja koostöölepingu artikli 315 kohane koostöö **energiavarustuskindluse** valdkonnas jätkuvalt väga oluline. 2023. aastal tarnis EL Ühendkuningriigist jätkuvalt suures koguses gaasi. See aitas kaasa ELi energiavarustuskindlusele ja energiaallikate mitmekesistamisele. 2023.–2024. aasta talve eel toimus tehniline teabevahetus gaasi- ja elektrisektori valmisoleku ning avamerelendude ohutuse teemal.

[37] Muude teenuste liigid on järgmised: SA – teiste omandis olevate füüsiliste sisendite töötlemise teenused, SB – hooldus- ja remonditeenused, SE – ehitus, SK – isiku-, kultuuri- ja meelelahutusteenused, SL – valitsemissektori kaubad ja teenused ja määratlemata teenused.

Taastuvenergiat ja energiatõhusust käsitleva kaubandus- ja koostöölepingu artikli 319 kohaselt teavitas EL Ühendkuningriiki oma ambitsioonikamatest eesmärkidest, mis tulenevad läbivaadatud taastuvenergia direktiivist[38] ja energiatõhususe direktiivist[39].

Edusamme tehti **avamere taastuvenergia arendamise** alases koostöös kooskõlas kaubandus- ja koostöölepingu artikliga 321 ning Põhjamere energiakoostöös osalejate ja Ühendkuningriigi vahelise avamere taastuvenergiaalast koostööd käsitleva vastastikuse mõistmise memorandumi raames[40].

EL ja Ühendkuningriik astusid ka samme, et hõlbustada **koostööd** oma **ülekandevõrguettevõtjate ja reguleerivate asutuste vahel**, nagu on sätestatud kaubandus- ja koostöölepingu artiklites 317 ja 318. Eeldatavasti kehtestatakse 2024. aastal mõlema poole gaasi- ja elektri ülekandevõrguettevõtjate[41] ning reguleerivate asutuste[42] vahelise koostöö töökord.

4.4. Transport

Kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisel transpordi valdkonnas murekohti ei ilmnenud ja tähelepanu keskmes oli poolte vastastikku antud õiguste tulemuslik kasutamine.

Lennundusohutuse valdkonnas kiitis ELi Lennundusohutusamet (EASA) – tuginedes kaubandus- ja koostöölepingu artiklile 446 koostoimes 30. lisaga – heaks ühe 18 taotlusest, mis olid esitatud Ühendkuningriigi tsiviillennundusameti välja antud sertifikaatide valideerimiseks. EASA toetusel kinnitasid Ühendkuningriigi ametiasutused ELi taotlejate esitatud 5 projektist 4. Need näitajad vastavad valideerimise valdkonnas oodatud tegevusaktiivsusele.

Lennutranspordi valdkonnas oli 2023. aasta lõpuks vastavalt kaubandus- ja koostöölepingu artikli 419 lõigetele 4 ja 9 ELi liikmesriigi ja Ühendkuningriigi vahel sõlmitud 23 kaubavedu käsitlevat kahepoolset lepingut[43]. Kaks neist lepingutest (Horvaatia ja Sloveeniaga) sõlmiti 2023. aastal.

[38] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. oktoobri 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/2413, millega muudetakse direktiivi (EL) 2018/2001, määrust (EL) 2018/1999 ja direktiivi 98/70/EÜ seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamisega ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv (EL) 2015/652: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32023L2413&qid=1699364355105.
[39] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. septembri 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/1791, mis käsitleb energiatõhusust ja millega muudetakse määrust (EL) 2023/955 (uuesti sõnastatud): https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=OJ%3AJOL_2023_231_R_0001&qid=1695186598766.
[40] Vastastikuse mõistmise memorandum avamere taastuvenergiaalase koostöö kohta ühelt poolt Põhjamere energiakoostöös (NSEC) osalejate ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahel: https://energy.ec.europa.eu/system/files/2022-12/NSEC%20UK%20MoU%20signed.pdf.
[41] Euroopa elektri ülekandevõrguettevõtjate võrgustik ja Euroopa maagaasi ülekandevõrguettevõtjate võrgustik ELis ning elektri ja gaasi ülekandevõrguettevõtjad Ühendkuningriigis.
[42] ELi Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Amet ja Ühendkuningriigi reguleeriv asutus.
[43] Ühendkuningriigiga on kahepoolsed lepingud sõlminud järgmised liikmesriigid: Austria, Belgia, Bulgaaria, Eesti, Holland, Horvaatia, Iirimaa, Itaalia, Kreeka, Küpros, Leedu, Luksemburg, Läti, Malta, Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Taani, Tšehhi ja Ungari.

Maanteetranspordi valdkonnas võttis maanteetranspordi erikomitee vastu kaubandus- ja koostöölepingu 31. lisa B osa 4. jao artikli 468 lõike 5 ja artikli 2 lõike 2 kohase otsuse,[44] millega kohandatakse ELi õiguses sätestatud aruka sõidumeeriku 2 tehnilist kirjeldust[45]. Selle tulemusena peavad Ühendkuningriigis asutatud autoveo-ettevõtjad varustama oma sõidukid neile tehnilistele kirjeldustele vastavate arukate sõidumeerikutega, kui neid kasutatakse vedudeks vastavalt kaubandus- ja koostöölepingu artiklile 462.

Terviklikkuse huvides võttis komisjon **raudteetranspordi** valdkonnas, mida kaubandus- ja koostööleping ei hõlma, 20. juunil 2023 vastu ettepaneku[46] Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse kohta, millega antakse Prantsuse Vabariigile luba pidada läbirääkimisi La Manche'i väina püsiühenduse ohutus- ja koostalitlusnõudeid käsitleva rahvusvahelise lepingu üle, see leping allkirjastada ja sõlmida.

Ühendkuningriik muutis **kabotaaži** käsitlevaid õigusakte[47] ning tühistas ELi ettevõtjate õiguse tegeleda Ühendkuningriigis sellise tegevusega pärast tühisõitu või koos veotegevusega. Samuti võeti ELi ettevõtjatelt õigus osutada transporditeenust Ühendkuningriigi ja muude kolmandate riikide vahel. Ühendkuningriigi sõnul oli nende muudatuste eesmärk viia turu avatuse tase vastavusse kaubandus- ja koostöölepingust tulenevate kohustustega.

4.5. Kalandus

Kaubandus- ja koostöölepingu kalandust käsitlevate sätete rakendamisel on tehtud suuri edusamme.

Ühiste kalavarude säästva majandamise parandamiseks võttis kalanduse erikomitee 2023. aastal vastu mitu otsust ja soovitust, sealhulgas majandamismeetmetest teisele poolele teatamise ühised suunised[48]**.**

Komisjon jätkas Ühendkuningriigiga arutelu ka kaubandus- ja koostöölepingu artikli 496 lõike 3 kohaselt teatatud **majandamismeetmete** üle, mis võivad mõjutada mõlema poole laevu.

[44] Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepinguga loodud maanteetranspordi erikomitee 23. novembri 2023. aasta otsus nr 1/2023 aruka sõidumeeriku 2 tehnilise kirjelduse kohandamise kohta: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2024/293/oj.

[45] Komisjoni rakendusmääruse (EL) 2016/799 IC lisa, mida on muudetud rakendusmäärustega (EL) 2021/1228[2] ja (EL) 2023/980: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=celex%3A32023R0980.

[46] Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, millega antakse Prantsuse Vabariigile luba pidada läbirääkimisi La Manche'i väina püsiühenduse ohutus- ja koostalitlusnõudeid käsitletava rahvusvahelise lepingu üle, see leping allkirjastada ja sõlmida: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A52023PC0328.

[47] The Drivers' Hours, Tachographs, International Road Haulage and Licensing of Operators (Amendment) Regulations 2022 (sõidukijuhtide tööaega, sõidumeerikuid, rahvusvahelist autovedusid ja ettevõtjate litsentseerimist käsitlevad (muutmine) 2022. aasta eeskirjad: https://www.legislation.gov.uk/uksi/2022/1260/contents/made.

[48] Üksikasjalikum teave vt 3. lisa.

Komisjon ning Ühendkuningriigi, Jersey ja Guernsey ametiasutused hakkasid rakendama ELi kalalaevade Jersey ja Guernsey vetes toimuva püügitegevuse liigi ja tingimuste korda, nagu on sätestatud kaubandus- ja koostöölepingu artiklis 502.

Detsembris lõpetasid EL ja Ühendkuningriik oma iga-aastase konsultatsiooni, mille eesmärk oli määrata kindlaks ühiste kalavarude **lubatud kogupüük** 2024. aastal kaubandus- ja koostöölepingu artikli 498 alusel. Pooled sõlmisid kõiki kalavarusid hõlmava ulatusliku kokkuleppe, millega ELi laevastik sai võimaluse püüda üle 388 000 tonni kala, mille väärtuseks hinnatakse varasemate lossimishindade põhjal ja inflatsiooni arvestades ligikaudu 1 miljard eurot.

2023. aasta jooksul toimunud kontaktides Ühendkuningriigiga rõhutas EL, kui oluline on kehtestada kord **vastastikuse juurdepääsu andmiseks vetele** pärast 2026. aasta juulit.

4.6. Sotsiaalkindlustuse koordineerimine

Koostöö selles valdkonnas oli konstruktiivne, mõlemad pooled võtsid kohustuse lahendada kaubandus- ja koostöölepingu **sotsiaalkindlustuse koordineerimise protokolli** (edaspidi „protokoll“) rakendamisel tekkida võivad probleemid.

Andmete edastamise hõlbustamiseks ja teatavate finantsaspektide selgitamiseks võttis sotsiaalkindlustuse koordineerimise erikomitee vastu kaks otsust[49].

Lisaks tegi sotsiaalkindlustuse koordineerimise erikomitee tehnilist tööd sellistes küsimustes nagu täiendavad minimaalsed muudatused struktureeritud elektroonilistes sõnumites ja võimalikud minimaalsed muudatused porditavates dokumentides, haigushüvitiste kulude hüvitamise kord ning sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise halduskomisjoni asjakohaste otsuste ülevõtmine.

4.7. Õiguskaitse- ja õigusalane koostöö kriminaalasjades

Kaubandus- ja koostöölepingu rakendamine õiguskaitse ja õigusalase koostöö osas toimis sujuvalt.

2023. aasta lõpuks andsid 19 liikmesriiki[50] ja Ühendkuningriik **DNA-profiilide ja sõrmejälgede vahetamise** valdkonnas üksteisele juurdepääsu oma riiklikele DNA andmebaasidele automatiseeritud otsingu tegemiseks kooskõlas kaubandus- ja koostöölepingu artikliga 530. 12 liikmesriiki[51] ja Ühendkuningriik tegid seda ka sõrmejälgede osas vastavalt kaubandus- ja koostöölepingu artiklile 534.

Lennuettevõtjate poolt Ühendkuningriigile ELi ja Ühendkuningriigi vaheliste lendude puhul **broneeringuinfo edastamise** osas kooskõlas kaubandus- ja koostöölepingu artikli 552

[49] Üksikasjalikum teave vt 3. lisa.
[50] Austria, Belgia, Hispaania, Iirimaa, Kreeka, Leedu, Luksemburg, Läti, Madalmaad, Malta, Poola, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia, Soome, Tšehhi ja Ungari
[51] Austria, Belgia, Bulgaaria, Leedu, Madalmaad, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa, Taani, Tšehhi ja Ungari.

lõikega 15 lõppes üleminekuperiood 31. detsembril 2023[52]. Alates 1. jaanuarist 2024 peab Ühendkuningriik kustutama reisija broneeringuinfo pärast Ühendkuningriigist lahkumist, välja arvatud juhul, kui riskihindamine osutab vajadusele sellised andmed säilitada.

Kriminaalasjades tehtava koostöö lihtsustamiseks võttis õiguskaitse ja õigusalase koostöö erikomitee vastu **kriminaalasjades vastastikuse abi** taotluste tüüpvormi,[53] millele on osutatud kaubandus- ja koostöölepingu artiklis 635. Pädevad asutused peavad seda vormi kasutama alates 1. septembrist 2023. See sisaldab kogu teavet, mis on vajalik vastastikuse abi taotlemiseks.

4.8. Ühendkuningriigi ühinemine teatavate ELi programmidega

Kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisel tehti suur samm Ühendkuningriigi ühinemise osas teatavate programmidega vastavalt kaubandus- ja koostöölepingu viiendale osale, pakkudes rohkem võimalusi koostööks teaduse, teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas.

Liidu programmides osalemise erikomitee poolt 4. detsembril 2023 vastu võetud I ja II protokoll hõlmavad Ühendkuningriigi osalemise eritingimusi programmis „Euroopa horisont“ ja kosmoseprogrammi Copernicuse komponendis (I protokoll), samuti juurdepääsu kosmoseprogrammi ELi kosmose jälgimise ja seire komponendi (protokoll II) teenustele mitmeaastase finantsraamistiku (2021–2027) raames. Ühendkuningriik otsustas mitte osaleda Euratomi teadus- ja koolitusprogrammis ning ühisettevõttes Fusion for Energy.

Ühendkuningriigi ühinemine programmiga „Euroopa horisont“ jõustus 1. jaanuaril 2024 ning see võimaldas Ühendkuningriigi üksustel allkirjastada toetuslepinguid ja saada asjaomaste programmide raames rahalisi vahendeid kehtiva mitmeaastase finantsraamistiku neljandal aastal. Kuni selle ajani võimaldas komisjoni programmiga „Euroopa horisont“ ühinevatele riikidele mõeldud üleminekukord hinnata Ühendkuningriigi üksusi samadel tingimustel nagu juba ühinenud riikide üksusi.

5. Ühendkuningriigi õiguse areng

Komisjon jätkas Ühendkuningriigi õigusnormide muudatuste tähelepanelikku jälgimist, seda eelkõige seoses nende mõjuga kaubandus- ja koostöölepingust tulenevatele kohustustele.

Selles punktis esitatakse kokkuvõtlik ülevaade muudatustest Ühendkuningriigi asjaomastes õigusaktides (punkt 5.1) ja võrdsete tingimustega seotud õigusaktides (punkt 5.2), uurides kõige olulisemaid seadusandlikke ettepanekuid (seaduseelnõud) ja vastuvõetud õigusakte.

[52] Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepinguga loodud partnerlusnõukogu 21. detsembri 2022. aasta otsus nr 2/2022, millega pikendatakse teist ja viimast korda üleminekuperioodi, mille jooksul võib Ühendkuningriik teha erandi kohustusest kustutada reisijate broneeringuinfo pärast nende Ühendkuningriigist lahkumist: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2022/2549/oj.

[53] Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu artikli 8 lõike 1 punktiga r loodud erikomitee 19. juuni 2023. aasta otsus nr 1/2023, millega kehtestatakse vastastikuse abi taotluste tüüpvorm: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2023.199.01.0103.01.EST&toc=OJ%3AL%3A2023%3A199%3AFULL.

Juba vastu võetud õigusakti puhul rõhutatakse aruandes selle asjakohasust kaubandus- ja koostöölepingu suhtes. Avaldusi poliitiliste kavatsuste kohta ja avalikke konsultatsioone ei käsitleta. Ehkki need võivad osutada poliitikas võetavale suunale, oleks ennatlik teha järeldusi nende asjakohasuse kohta kaubandus- ja koostöölepingu suhtes.

5.1. Valdkonnaülesed küsimused

2023. aastal võeti vastu kaks olulist õigusakti ning esitati kaks seaduseelnõu, mis võivad mõjutada kaubandus- ja koostöölepingu toimimist paljudes valdkondades. Üks seaduseelnõu, mis tekitas tõsiseid kahtlusi seoses selle vastavusega Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonile, võeti tagasi.

Jätkuvalt kohaldatavate ELi õigusaktide (kehtetuks tunnistamine ja reformimine) seadus[54] võeti vastu 29. juunil 2023. Seadusega tühistatakse 2023. aasta lõpuks teatavad jätkuvalt kohaldatavad ELi õigusaktid ja kaotatakse kõigi jätkuvalt kohaldatavate ELi õigusaktide eristaatus Ühendkuningriigi õiguskorras[55]. Lisaks delegeeritakse õigusaktiga Ühendkuningriigi ametiasutustele märkimisväärsed volitused tühistada või muuta jätkuvalt kohaldatavaid ELi õigusakte.

Komisjon jälgis tähelepanelikult kõnealuse õigusakti vastuvõtmise käigus toimunud arengut ja selle vastavust Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingust tulenevatele kohustustele. Ametlikus vastuses asepresident Šefčovičile ja mitmel tehnilisel kohtumisel teatasid Ühendkuningriigi ametiasutused komisjonile, et seaduse eesmärk ei ole alandada kaubandus- ja koostöölepinguga ette nähtud töö-, keskkonna- ja kliimaküsimuste kaitse taset. Nõuete täitmise tagamiseks on siiski vaja täiendavat järelevalvet, pidades silmas Ühendkuningriigi ametiasutustele antud laiaulatuslikke volitusi muuta jätkuvalt kohaldatavaid ELi õigusakte ja kohtute rolli jätkuvalt kohaldatavate ELi õigusaktide tõlgendamisel[56].

20. juulil 2023 võeti vastu **ebaseadusliku sisserände seadus**[57], mille kohaselt ebaseaduslikult Ühendkuningriiki sisenevatel isikutel ei lubata riigis viibida, vaid nad peetakse kinni ja saadetakse viivitamata tagasi kas nende päritoluriiki või mõnda teise riiki. Lisaks esitati 7. detsembril 2023 **Rwanda ohutuse seaduse (varjupaik ja sisseränne) eelnõu**[58], millega kuulutatakse Rwanda ohutuks riigiks, kuhu võib isikuid Ühendkuningriigist välja saata. Ühendkuningriigi inimõiguste seaduse paragrahvi 19 lõike 1 punkti b kohases avalduses teatas siseminister, et ta „*[...] ei saa teha avaldust selle kohta, et [...] Rwanda ohutuse seaduse (varjupaik ja sisseränne) eelnõu sätted on kooskõlas konventsioonist*

[54] Retained EU Law (Revocation and Reform) Act 2023 (jätkuvalt kohaldatavate ELi õigusaktide (kehtetuks tunnistamine ja reformimine) 2023. aasta seadus): https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2023/28/contents/enacted.

[55] Jätkuvalt kohaldatavad ELi õigusaktid on liidu õigustik, mille Ühendkuningriik võttis üle üleminekuperioodi lõpus (31. detsembril 2020), et vältida regulatiivse kokkuleppeta stsenaariumi.

[56] Sellega seoses peaksid Ühendkuningriigi kohtud järgima 2020. aasta Euroopa Liidu (edasiste suhete) seaduse artiklit 29, mille kohaselt tuleb siseriiklikku õigust tõlgendada koos selliste muudatustega, mis on vajalikud kaubandus- ja koostöölepingu järgimiseks.

[57] Retained EU Law (Revocation and Reform) Act 2023 (jätkuvalt kohaldatavate ELi õigusaktide (kehtetuks tunnistamine ja reformimine) 2023. aasta seadus): https://www.gov.uk/government/collections/illegal-migration-bill.

[58] Rwanda ohutuse seaduse (varjupaik ja sisseränne) eelnõu: https://bills.parliament.uk/bills/3540/publications.

tulenevate õigustega, kuid valitsus soovib siiski, et alamkoda läheks seaduseelnõuga edasi“[59]. Komisjon võtab need arengud murega teadmiseks ja loodab, et Ühendkuningriik täidab oma rahvusvahelisi kohustusi, eelkõige neid, mis tulenevad Euroopa inimõiguste konventsioonist, mis on kaubandus- ja koostöölepingu alusel kriminaalasjades tehtava õiguskaitse- ja õigusalase koostöö aluseks.

2023. aasta märtsis esitas Ühendkuningriigi valitsus **andmekaitse- ja digitaalse teabe seaduse (nr 2) eelnõu**[60] uue versiooni. Eelnõu eesmärk on reformida Ühendkuningriigi andmekaitseraamistikku, millel põhinevad komisjoni otsused isikuandmete kaitse taseme piisavuse kohta. Eelnõuga soovitakse teha muudatusi mitmes valdkonnas, nagu isikuandmete töötlemise õiguslik alus, andmesubjektide õiguste kasutamine, isikuandmete teistele riikidele edastamise normid ning sõltumatu andmekaitse järelevalveasutuse ülesehitus ja toimimine. Komisjon jätkab õigusloomeprotsessi tähelepanelikku jälgimist.

Ühendkuningriigi valitsus esitas 2023. aasta aprillis **digiturgude, konkurentsi ja tarbijate seaduse eelnõu**[61]. Eelnõuga nähakse ette konkurentsi reguleerimine digiturgudel ja strateegilise turustaatusega ettevõtjate määramine. Samuti on eelnõu eesmärk reformida konkurentsiõiguse teatavaid aspekte ja luua tarbijaõiguse tsiviilõiguslikuks täitmiseks kaks eraldi süsteemi: kohtupõhine kord ja otsene täitekord, mida haldab Ühendkuningriigi konkurentsi- ja turuamet. Komisjon jätkab õigusloomeprotsessi tähelepanelikku jälgimist.

2022. aastal vastu võetud **õiguste deklaratsiooni eelnõu**[62] võeti 27. juunil 2023 tagasi.

5.2. Avatud ja ausa konkurentsi võrdsed tingimused ning kestlik areng

Komisjon jälgib tähelepanelikult regulatiivseid muudatusi selles valdkonnas ja küsib vajaduse korral Ühendkuningriigilt selgitusi.

5.2.1. Subsiidiumide kontroll ja maksustamine

2023. aasta jaanuaris võeti vastu kolme liiki subsiidiumid, mis kuuluvad grupierandi alla **(Streamlined Routes)**[63]. Need kolm subsiidiumi hõlmavad järgmist: i) teadus- ja arendustegevus ning innovatsioon; ii) energiatarbimine ning iii) kohalik majanduskasv, mis vabastaks avaliku sektori asutused subsiidiumimeetmete hindamisest subsideerimise põhimõtete alusel.

Komisjon jätkas 2023. aastal jõustunud, kuid varem vastu võetud õigusaktide, näiteks 2022. aasta subsiidiumide kontrolli seaduse[64] kohase uue subsiidiumide kontrollikorra rakendamise jälgimist. Samuti palus ta Ühendkuningriigilt selgitusi energiamahukate tööstusharude

[59] Vt selgitavad märkused Rwanda ohutuse seaduse (varjupaik ja sisseränne) eelnõu kohta: https://publications.parliament.uk/pa/bills/cbill/58-04/0038/230038.pdf.
[60] Andmekaitse ja digitaalse teabe eelnõu: https://bills.parliament.uk/bills/3430.
[61] Digiturgude, konkurentsi ja tarbijate seaduse eelnõu: https://bills.parliament.uk/bills/3453.
[62] Õiguste deklaratsiooni eelnõu: https://bills.parliament.uk/bills/3227.
[63] 2022. aasta subsiidiumide kontrolli seadus: Streamlined Routes: https://www.gov.uk/government/publications/subsidy-control-act-2022-streamlined-routes.
[64] 2022. aasta subsiidiumide kontrolli seadus: https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2022/23/enacted.

elektrikulusid käsitlevate meetmete paketi[65] kohta ning ajakohastatud teavet investeerimistsoonide ja vabasadamate kohta.

5.2.2. *Töö- ja sotsiaalsed standardid, keskkond ja kliima*

Töö- ja sotsiaalsete standardite valdkonnas jälgis komisjon 2023. aasta **streigiseaduse (teenuste miinimumtase) seaduse**[66] vastuvõtmise ja rakendamisega kaasnenud muutusi, millega antakse Ühendkuningriigi valitsusele õigus kehtestada teatavates avaliku teenuse sektorites streigi ajal teenuste miinimumnõuded.

Pärast seda, kui ametiühingute kongress esitas Rahvusvahelisele Tööorganisatsioonile (ILO) avalduse[67] väidetavate rünnakute kohta töötajate streigiõiguse vastu, kutsus ILO standardite kohaldamise komitee 17. juulil 2023 Ühendkuningriigi valitsust üles hõlbustama dialoogi sotsiaalpartneritega ja tagama, et kõik kehtivad või uued õigusaktid oleksid kooskõlas ühinemisvabadust käsitlevate rahvusvaheliste eeskirjadega[68]. Praegu ei ole veel teada, kuidas neid soovitusi täidetakse.

Lisaks tühistas Ühendkuningriigi kõrge kohus 13. juulil 2023 seaduse, mis võimaldab tööhõiveametitel teadlikult anda tööandjale renditöötajaid, kes täidaksid streigis osalevate töötajate ülesandeid[69].

Keskkonna ja kliima valdkonnas võttis Ühendkuningriik vastu teisesed õigusaktid,[70] millega vähendati riigi heitkogustega kauplemise süsteemi (HKS) raames alates 2024. aastast enampakkumisel müüdavate saastekvootide arvu, et tugevdada oma CO_2 heite vähendamise eesmärke. Komisjon jälgis neid muutusi koos muude suundumustega, nagu Ühendkuningriigi HKSi hindade langus, mis tekitas lõhe ELi HKSi hindadega, ning kliimamuutuste komitee vastuvõetud 2023. aasta aruanne[71] parlamendile heitkoguste vähendamisel tehtud edusammude kohta ning hinnang hiljutistele teadaannetele ja arengule nullnetotehnoloogia valdkonnas Ühendkuningriigis[72].

Komisjon jälgis ka kemikaalipoliitika väljatöötamist Ühendkuningriigis (UK REACH) ja selle erinevust ELi poliitikast (ELi REACHi määrus).

---

[65] British Industry Supercharger: Capacity Market consultation and EIIs government response: https://www.gov.uk/government/consultations/british-industry-supercharger-capacity-market-consultation-and-eiis-government-response.
[66] 2023. aasta streigiseadus (teenuste miinimumtase) seadus: https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2023/39/enacted.
[67] Ametiühingute kongressi avaldus ILO ekspertide komiteele: https://www.tuc.org.uk/sites/default/files/2022-09/ILOsubmission2022.pdf.
[68] Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni protokoll: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_888016.pdf.
[69] Juhtum nr: CO/3337/2022 CO/3346/2022 CO/3532/2022: https://www.judiciary.uk/wp-content/uploads/2023/07/ASLEF-v-Secretary-of-State-for-Business-and-Trade-judgment-130723.pdf.
[70] Kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi enampakkumiste (muutmine) 2023. aasta määrused: https://www.legislation.gov.uk/uksi/2023/994/contents/made.
[71] 2023. aasta aruanne parlamendile heitkoguste vähendamisel tehtud edusammude kohta: https://www.theccc.org.uk/wp-content/uploads/2023/06/Progress-in-reducing-UK-emissions-2023-Report-to-Parliament-1.pdf.
[72] Kliimamuutuste komitee hinnang hiljutistele teadaannetele ja arengule nullnetotehnoloogia valdkonnas: https://www.theccc.org.uk/2023/10/12/ccc-assessment-of-recent-announcements-and-developments-on-net-zero/.

6. Kokkuvõte

Kaubandus- ja koostööleping ei asenda ega saa asendada ELi liikmesust. ELi ühtses turus ja selle poliitikas mitteosalemine avaldab vältimatut mõju kaubandusele, turulepääsule ja koostöö ulatusele.

Kuid nagu eespool rõhutatud[73], on kaubandus- ja koostööleping ELi jaoks väga kasulik leping. Sellega luuakse hea tasakaal mõlema poole õiguste ja kohustuste vahel ning nähakse ette laialdane turulepääsu võimalus ja ulatuslik koostöö.

Komisjon on jätkuvalt täielikult pühendunud kaubandus- ja koostöölepingu rakendamise edendamisele ning sel eesmärgil Ühendkuningriigiga koostöö tegemisele ja konstruktiivsele tegutsemisele.

[73] Aastaaruanne Euroopa Liidu ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu rakendamise ja kohaldamise kohta: https://commission.europa.eu/publications/annual-report-implementation-and-application-trade-and-cooperation-agreement-between-european-union_en.

1. lisa. Kaubandus- ja koostöölepingu alusel loodud ühisorganite ja muude struktuuride koosolekud 2023. aastal

Kuupäev	Ühisorgan/struktuur
7.–9. märts	Kalandus (töörühm): 4. koosolek
9. märts	ELi sisenõuanderühm: 6. koosolek
24. märts	Partnerlusnõukogu: 2. koosolek
18.–20. aprill	Kalandus (töörühm): 5. koosolek
1. juuni	Lennutransport (erikomitee): 3. koosolek
19. juuni	Õiguskaitse- ja õigusalane koostöö (erikomitee): 3. koosolek
21. juuni	ELi sisenõuanderühm: 7. koosolek
27. juuni	Kalandus (erikomitee): 6. koosolek
28. juuni	Sotsiaalkindlustuse koordineerimine (erikomitee): 3. koosolek
3.–4. juuli	Parlamentaarne partnerlusassamblee: 3. koosolek
26. juuli	Kalandus (töörühm): 6. koosolek
22. september	Kalandus (erikomitee): 7. koosolek
27. september	Tollikoostöö ja päritolureeglid (kaubanduse erikomitee): 3. koosolek
4. oktoober	Avatud ja ausa konkurentsi võrdsete tingimuste tagamine ning kestliku areng (kaubanduse erikomitee): 3. koosolek
9. oktoober	Teenused, investeeringud ja digikaubandus (kaubanduse erikomitee): 3. koosolek
11. oktoober	Sanitaar- ja fütosanitaarmeetmed (kaubanduse erikomitee): 3. koosolek
13. oktoober	ELi sisenõuanderühm: 8. koosolek
18. oktoober	Tehnilised kaubandustõkked (kaubanduse erikomitee): 3. koosolek
19. oktoober	Käibemaksualane halduskoostöö ning maksude ja tollimaksude sissenõudmine (kaubanduse erikomitee): 3. koosolek
23. oktoober	Intellektuaalomand (kaubanduse erikomitee): 3. koosolek
6. november	Regulatiivne koostöö (kaubanduse erikomitee): 3. koosolek
7. november	Kodanikuühiskonna foorum: 2. koosolek
8. november	Kaubad (kaubanduse erikomitee): 3. koosolek
9. november	Energeetika (erikomitee): 4. koosolek
16. november	Riigihanked (kaubanduse erikomitee): 3. koosolek
23. november	Maanteetransport (erikomitee): 3. koosolek
30. november	Lennundusohutus (erikomitee): 3. koosolek
4.–5. detsember	Parlamentaarne partnerlusassamblee: 4. koosolek
4. detsember	Liidu programmides osalemine (erikomitee): 3. koosolek
7. detsember	Kaubanduspartnerluse komitee: 3. koosolek

2. lisa. Partnerlusnõukogus 24. märtsil 2023 kokku lepitud rakendamismeetmete ülevaade

Teema	Praegune olukord
Ühendkuningriigi ühinemine liidu programmidega	**SAAVUTATUD:** ühinemine programmidega „Euroopa horisont“ ja Copernicus alates 1. jaanuarist 2024. Liidu programmides osalemise erikomitee võttis kaubandus- ja koostöölepingu protokollid vastu 4. detsembril 2023.
Uus elektrienergiaga kauplemise kokkulepe ja elektri ülekandevõrguettevõtjate koostöö	10. juulil ülekandevõrguettevõtjatelt saadud täiendav tehniline teade. Toimik on hindamisel ning Ühendkuningriigiga peetakse korrapäraselt täiendavaid arutelusid.
Vastastikuse mõistmise memorandum regulatiivse koostöö kohta finantsteenuste valdkonnas	**SAAVUTATUD:** vastastikuse mõistmise memorandum allkirjastati 27. juunil 2023 ja seda rakendatakse.
Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ameti (EUIPO) ja Ühendkuningriigi Intellektuaalomandi Ameti (UKIPO) vaheline intellektuaalomandialast koostööd käsitlev vastastikuse mõistmise memorandum	EUIPO ja UKIPO vahelised arutelud edenevad.
Ühendkuningriik: jätkuvalt kohaldatavate ELi õigusaktide seadus	**SAAVUTATUD:** komisjoni talituste ja Ühendkuningriigi vaheline tehniline koosolek toimus 2. juulil 2023. Ühendkuningriik andis selgitusi seaduse sisu kohta.
Ühendkuningriik: õiguste deklaratsiooni eelnõu	**AEGUNUD:** Ühendkuningriik võttis eelnõu tagasi.
Kaubandus- ja koostöölepingu alusel loodud töörühmade töökorra näidis	**SAAVUTATUD:** reeglid on Ühendkuningriigiga tehnilisel tasandil kokku lepitud. Nõukogu võttis 28. septembril ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 alusel vastu otsuse seisukoha kohta, mille EL selles küsimuses võtab. See võimaldab mahepõllumajanduslike toodete, mootorsõidukite ja nende osade, ravimite ja sotsiaalkindlustuse koordineerimise töörühmadel tegevust alustada.
Terrorismivastast võitlust käsitlev dialoog	**SAAVUTATUD:** dialoog toimus 2. veebruaril 2024.
Küberküsimusi käsitlev dialoog	**SAAVUTATUD:** dialoog toimus 14. detsembril 2023.
EL annab Ühendkuningriigile teavet meetmete kohta, mida kohaldatakse elusate kahepoolmeliste karploomade ja seemnekartuli impordi	**SAAVUTATUD:** 3. aprillil 2023 esitatud teave.

suhtes	
Käibemaksuprotokolli aktiveerimine kaubandus- ja koostöölepingu alusel	**SAAVUTATUD:** käibemaksualase halduskoostöö ning maksude ja tollimaksude sissenõudmisega tegeleva kaubanduse erikomitee võttis käibemaksuprotokolli aktiveerimiseks vajalikud neli otsust vastu 19. oktoobril 2023.

3. lisa. Kaubandus- ja koostöölepinguga loodud partnerlusnõukogu või komiteede vastuvõetud otsused ja soovitused

Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu artikli 8 lõike 1 punktiga l loodud **energeetika erikomitee 7. veebruari 2023. aasta soovitus nr 1/2023** kummalegi lepinguosalisele seoses nende nõudega elektri põhivõrguettevõtjatele valmistada ette elektrivõrkudevaheliste ühenduste tõhusa kasutamise tehniline kord[74].

Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu artikli 8 lõike 1 punktiga r loodud **erikomitee 19. juuni 2023. aasta otsus nr 1/2023**, millega kehtestatakse vastastikuse abi taotluste tüüpvorm[75].

Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu artikli 8 lõike 1 punktiga p loodud **sotsiaalkindlustuse koordineerimise erikomitee 10. märtsi 2023. aasta otsus nr 1/2023** seoses sotsiaalkindlustusteabe elektroonilise vahetamisega andmete edastamiseks asutuste või kontaktasutuste vahel[76].

Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu artikli 8 lõike 1 punktiga p loodud **sotsiaalkindlustuse koordineerimise erikomitee 28. juuni 2023. aasta otsus nr 2/2023**, millega määratakse finantseerimisasutus, kelle avaldatud viiteintressimäära kasutatakse viivise kindlaksmääramiseks ja kelle avaldatud viitekurssi kasutatakse vääringu konverteerimise vahetuskursi kindlaksmääramiseks, ning määratakse kindlaks kuupäev, mida tuleb võtta arvesse vääringu konverteerimise kursside kindlaksmääramisel[77].

Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu artikli 8 lõike 1 punktiga q loodud **kalanduse erikomitee 24. juuli 2023. aasta otsus nr 1/2023** seoses püügivõimaluste vabatahtliku iga-aastase ülekandmise mehhanismiga[78].

Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu artikli 8

[74] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:22023D0425
[75] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:22023D1621
[76] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:22023D0698
[77] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:22023D1460
[78] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2023.198.01.0039.01.EST

lõike 1 punktiga q loodud **kalanduse erikomitee 24. juuli 2023. aasta soovitus nr 1/2023** lepingu artikli 496 lõike 3 kohase teatamise suuniste kohta[79].

Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu artikli 8 lõike 1 punktiga q loodud **kalanduse erikomitee 24. juulil 2023. aasta soovitus nr 2/2023** väikesuulesta, hariliku pikklesta, hariliku kammelja ja sileda kammelja majandamise piirkondade kooskõlastamise kohta[80].

Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu artikli 8 lõike 1 punktiga q loodud **kalanduse erikomitee 1. detsembri 2023. aasta soovitus nr 3/2023** atlandi merilesta ja merlangi majandamise piirkondade kooskõlastamise kohta[81].

Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepinguga loodud **käibemaksualase halduskoostöö ning maksude ja tollimaksude sissenõudmisega tegeleva kaubanduse erikomitee 19. oktoobri 2023. aasta otsus nr 1/2023** teenustaseme kokkuleppe sõlmimise korra kohta[82].

Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepinguga loodud **käibemaksualase halduskoostöö ning maksude ja tollimaksude sissenõudmisega tegeleva kaubanduse erikomitee 19. oktoobri 2023. aasta otsus nr 2/2023** Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi poolt liidu üldeelarvesse seoses tema osalemisega Euroopa infosüsteemides kaasnevate kuludega makstava rahalise panuse suuruse ja üksikasjade kohta[83].

Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepinguga loodud **käibemaksualase halduskoostöö ning maksude ja tollimaksude sissenõudmisega tegeleva kaubanduse erikomitee 19. oktoobri 2023. aasta otsus nr 3/2023**, millega kehtestatakse käibemaksu valdkonnas halduskoostöö tegemist ja maksupettuste tõkestamist ning maksude ja tollimaksudega seotud nõuete sissenõudmisel antavat vastastikust abi käsitleva protokolli sissenõudmisabi käsitlevate sätete rakendusnormid[84].

Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepinguga loodud **käibemaksualase halduskoostöö ning maksude ja tollimaksude sissenõudmisega tegeleva kaubanduse erikomitee 19. oktoobri 2023. aasta otsus nr 4/2023**, mis käsitleb teabe ja statistiliste andmete vahetuse tüüpvorme, teabeedastust ühise teabevõrgu kaudu ning

[79] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2023.198.01.0041.01.EST
[80] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2023.198.01.0044.01.EST
[81] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202400626
[82] https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2023/2472/oj
[83] https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2023/2473
[84] https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2023/2474/oj

teabevahetuse keskasutuste ja teabevahetuse asutuste vaheliste kontaktide korraldamise praktilist korda[85].

Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepinguga loodud **maanteetranspordi erikomitee 23. novembri 2023. aasta otsus nr 1/2023** aruka sõidumeeriku 2 tehnilise kirjelduse kohandamise kohta[86].

Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu artikli 8 lõike 1 punktiga s loodud **liidu programmides osalemise erikomitee otsus nr 1/2023**, millega võetakse vastu I ja II protokoll ning muudetakse 47. lisa[87].

Partnerlusnõukogu 21. detsembri 2023. aasta otsus nr 1/2023, mille teeb ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepinguga loodud partnerlusnõukoguseoses üleminekuperioodil akude ja elektrisõidukite suhtes kohaldatavate tootepõhiste päritolureeglitega[88].

[85] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=OJ:L_202302475
[86] https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2024/293/oj
[87] https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2023/2731
[88] EUR-Lex - 22023D2891 - ET - EUR-Lex (europa.eu)